

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ

ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਵਰਿਆਮ

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library

Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library has been created with the approval and personal blessings of Sri Satguru Uday Singh Ji. You can easily access the wealth of teaching, learning and research materials on Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library online, which until now have only been available to a handful of scholars and researchers.

This new Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-library allows school children, students, researchers and armchair scholars anywhere in the world at any time to study and learn from the original documents.

As well as opening access to our historical pieces of world heritage, digitisation ensures the long-term protection and conservation of these fragile treasures. This is a significant milestone in the development of the Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library, but it is just a first step on a long road.

Please join with us in this remarkable transformation of the Library. You can share your books, magazines, pamphlets, photos, music, videos etc. This will ensure they are preserved for generations to come. Each item will be fully acknowledged.

To continue this work, we need your help

Your generous contribution and help will ensure that an ever-growing number of the Library's collections are conserved and digitised, and are made available to students, scholars, and readers the world over. The Sri Satguru Jagjit Singh Ji E-Library collection is growing day by day and some rare and priceless books/magazines/manuscripts and other items have already been digitised.

We would like to thank all the contributors who have kindly provided items from their collections. This is appreciated by us now and many readers in the future.

Contact Details

For further information - please contact

Email: NamdhariElibrary@gmail.com

ਬੇਈ ਧੀ ਦਿਅਰਤੀ ਜਦ ਮਾਪਣੇ ਦਿਹਾਂ, ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਦਿਅਰਤ ਕਰਾ
 ਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਖਾਂ ਕਾ ਮਾਤਾ ਬੈਠੇ । ਦਿਹਾ ਜਦ ਸੁਖਾਂ ਕਾ ਜਾਮਾ
 ਪਹਿਣ ਬੈਠੇ ਤਦ ਤਾਂ ਇਹ ਦਾਕ, ਦਾਣੀ ਤਾਂ ਘਾਣੀ ਕਰਾਉਂਦੇ ਤਦ । ਘੋੜੇ ਗਏ
 ਜਾਏ ਸੁਖ ਦਾਣੀ ਤੇ ਤਦ । ਜਾਏ ਗੁਰੂ ਪੁਰਖਿਆਂ ਤੇ ਅੰਗੇ ਦਰਗੀਬਾਨ
 ਕਰਿਆਂ ਮਾਮ ਬੈਠੇ ਈ ਘਾਣੀ ਨੂੰ ਵੱਢੀ ਘਾਣੀ ਮਾਖਿਆ ਤੇ ਅਤੇ ਜਤਿਗੁਰਾਂ
 ਦੀ ਉਚਾਣੀ ਘਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰਘਾਣੀ, ਧੁਰ ਕੀ, ਜੱਥੀ ਘਾਣੀ ਅਤੇ ਅਸ਼੍ਰਿਤ ਘਾਣੀ
 ਮਾਖਿਅ ਸੁਖਾਂ ਸਾਥ ਜਤਾਇਆ ਤੇ

ਜਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ

ਇਹ ਗੁਰਘਾਣੀ, ਜਤਿਗੁਰੂ ਜਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੇਦਰ ਪਿਛੇ ਪੈਰ ਨੂੰ
 ਸਾਥਾਂ ਧਿਆਨੀ ਤੇ ਗੁਰਾਂ ਨੀਂ ਸਗੋਂ ਮਾਖਿ ਕਾਰ ਤੇ ਤੇ ਜੋੜੇ ਤੇ ਅਨੁਭਵੀ
 ਗਿਆਨ ਕਾ ਮਾਰੀਤ ਤੇਇਆ ਇਹ ਪਰਗਟ ਨਹ । ਤਾਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤੇ
 ਈ ਘਾਣੀ ਇਹ ਗੁਰ ਈ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰੀ ਤੇ

- ਸੁਖ ਗੰਢੇ ਤੀ ਹੋਰ ਘਾਠੀ
 ਸਾਥਿ ਸੁ ਤਾਹਾ ਬੈਠਾ ਗਾਣੀ
 ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਮਿਤਿ ਗਾਵੇ
 ਗਾਤੀ ਜਾਇ ਸੁਣਿ ਗੁਰਘਾਣੀ

- ਵਾਟੇ ਮਾਠਸ ਮਾਰਾ ਬੈਠਾ ਘਾਣੀ ਕਰਦਾ ਤਾ ॥
 ਪੂਰਾ ਜਤਿਗੁਰੂ ਤੇਇਆ ਅਨੁ ਦਿਹ ਤੇਲੀ ਮਿਥੇਤਾ ਤਾ ॥

- ਪਤਿਤ ਅਜਾਮਰ ਪਾਪ ਕਰ ਜਾਇ ਕਰਾਵਤੀ ਦੇ ਰਹਿਆ ॥
 ਗੁਰ ਤੇ ਬੇਸੁਖ ਤੇਇਕੋ ਪਾਪ ਕਮਾਏ ਦੁਰਮਤਿ ਰਹਿਆ ॥
 ਬਿਰਥਾ ਜਨਮ ਗਾਇਨੁ ਤੇਜਰ ਅੰਦਰ ਫਿਰਾ ਰਹਿਆ ॥

ਭੇ ਪੁਤ ਜਾਏ ਦੇਸੁਆ ਪਾਖਾਂ ਦੇ ਫਰ ਦਿੱਤੇ ਤਰਿਆ ॥
 ਪੁੱਤ੍ਰ ਉਪਨਾ ਸਤਵਾਂ ਨਾਉ ਪਰਟੁ ਜੋ ਰਿੱਤ ਉਮਤਿਆ ॥
 ਗੁਰੁ ਦੁਆਰੈ ਜਾਇਕੈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਉਂ ਨਰਾਇਣੁ ਕਰਿਆ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਮਾਧੀ ਦੇ ਕੇਸੀਤ ਕਾਰ ਕਾਰ ਜਦ ਬੀਸਦਰ ਸਰਗੁਰੁ ਜਗੁਪ ਦਿਹ ਪਰਗਟ
 ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਜਤਿਗੁਰੁ ਦੇ ਰੂਪ ਦਿਹ ਜੀ ਨਿਧਨਾਟ ਹੋਇਆ । ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ
 ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ :

ਜਤਿਗੁਰੁ ਦਿਖਿ ਆਪੁ ਰਖਿਓ
 ਕਉ ਪਰਗਟੁ ਆਖਿ ਜੁਟਾਇਆ

- ਆਸਾਈ ਰਸ

ਭਰ ਕਈ ਕਰ ਜੇ ਜਗ ਮੋਰ ਕੇ ਦਿਹ ਗਰ ਬਿਖ ਰਿਤੀ ਤੋ

ਜਤਿਗੁਰੁ ਤੇ ਆਇਓ ਛੇਤਿ ਘਰਿ ਬਾਝ ਭਾਰਿਓ ॥

ਭੇਤੇ ਤੇ ਆਇਓ ਗੁਰੁ ਅਪੁਦੈਸ ਕਾਰਿਓ ॥

ਦੁਆਪੁਰਿ ਕ੍ਰਿਸਨ ਮੁਹਰਿ ਕੈਸੁ ਕਿਤਾਵਥੁ ਕੀਓ ॥

ਉਗ੍ਰਸੈਣ ਕਉ ਗੁਰੁ ਅਤੇ ਭਗਤਾ ਜਨ ਕੀਓ ॥

ਕਰਿਜੁਗਿ ਪ੍ਰਮਾਣੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰੁ ਅੰਗਦ ਆਸਰੁ ਕਾਰਿਓ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਰਾਮੁ ਅਧਿਕਾਰੁ ਅਟਕ ਅਰਿ ਪੁਰਖਿ ਫੁਰਮਾਇਓ ॥

ਕਰਿਜੁਗਿ ਦਿਹ ਸਾਤੀ ਹੁਣ ਵਾਸੀ ਗੁਰੁ ਪਰੰਪਰਾ ਜਤਿਗੁਰੁ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ
 ਤੋਂ ਚਲੀ ਤੋਂ ਦਿਹ ਗੁਰੁ ਗਜ ਅਧਿਕਾਰੁ ਅਤੇ ਅਟਕ ਤੋਂ । ਜਤਿਗੁਰੁ ਤੋਂ
 ਸਰਾ ਜੀ ਚਲਾ ਰਹਿਣਾ ਤੋਂ

ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਵਾਰ ਦਿਸ ਤੈਸੇ ਸ੍ਰੀ
 ਤੇ ਦੀ ਮਨੁਬੂਤੀ ਸਰ ^{ਪਰਮਾਤਮਾ} ਕਰਾ ਤੋਂ
 ਹਰਿ ਜੁਗਾ ਜੁਗੇ ਜੁਗ ਜੁਗਾ ਜੁਗੇ
 ਸਰ ਪੀਤੀ ਗੁਰੁ ਚਲੀ ॥

- ਪੰ. ੭੨

ਸਿੱਖਣੀ ਦੇ ਆਰਿ ਕਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ
ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚਿਤ੍ਰ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ
ਚੌਪਈ

ਪ੍ਰਿਥਮ ਕਾਰ ਕਥਾ ਕਰ ਪਸਾਰਾ । ਉਲੰਕਾ ਤੇ ਸਿੱਖਣਿ ਉਪਾਰਾ ।
ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਪ੍ਰਥਮੇ ਭਇਓ ਤੁਪਾ । ਅਧਿਕ ਅਤੁਲ ਬਥਿ ਰੂਪ ਅਨੁਪਾ ।
ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਦੁਸਰੇ ਭੁਯਾ ਭਇਓ । ਭੂਰਬਰਸ ਤੀਸਰੇ ਜਗਿ ਠਯੋ ।
ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਚਤੁਰਥ ਸਿੰਘ ਜੋਤੀ । ਜਿਹ ਤੇ ਭਯੋ ਅਗਤ ਸਭ ਕੋ ਤੀ ।

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਹੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਸਾਰ
ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਲੰਕਾ ਦੀਵਰੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹਿੰਦੁਆਰਾ ਜਿਲਾ ਵੀ ਪੈਰਾ ਕੀਤਾ ।
ਜਥੇ ਤੋਂ ਪਤਿਸ਼ਾਂ ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਵਿਖੇ ਪੈਰਾ ਤੇਹੇ ਦੂਸਰੇ ਕਾਸ਼ਮੀਰ, ਧਰੁਮਾ
ਅਤੇ ਭੂਰਬਰਸ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਸਥਾਪਤ ਤੇਹੇ । ਤੇਹੇ ਸਰੋਬ ਕਾਸ਼ਮੀਰ
ਵੈਰਾਜ ਸਰੂਪ ਕਾਸ਼ਮੀਰ ਸਗੋਂ ਵਿਖੇ ਜਾਂ ਨਿਰਨਾਲ ਗਰੁਤ ਤੇਹੇ ਜਿਲ੍ਹੇ
ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਵਿਚਾਰਾ ਜਗਤ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਆਰਿ ਕਾਰ ਤੋਂ ਟੀਚਰੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿ ਰਾ
ਆਰੰਭ ਮੀਠੇ ਹਨ । ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਵੀਰਾ
ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਖੇ ਕੇ ਸੁਰਜੀਤ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਜਗਤ, ਰਾਮਾਨੰਦਾ,
ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਤੇ ਆਰੰਭ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਕਹੀ ਸੁਣੀ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਸਿੱਖਸੇ
ਵਿਚ ਵੇਖੀ ਅਤੇ ਜੋਹੀ ਕੁਝ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਾਂ
ਤੇਹੇ ਦੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਉਤਪਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਤਮਿਕ ਅਤੇ
ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਜਗਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਮਾਤਮਿਕ ਕੀਤਾ ਹੈ । ॥ ॐ —————>

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਗੁਰਮਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦਿਆਖਿਆ ਕਰ ਤੇਹੇ
ਹਨ । ਉਤਪਤੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਂ ਉਤੇ ਵਿਸਰਾ ਸਤਿਕ ਵਿਚਿਆ ਹੈ । ਚੰਦੇ
ਜਗਤ ਵਿਚ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਤੇ ਉਤਪਤੀ ਦੇ ਸਾਪ ਦੀ ਸਤਿਕਾ ਵਿਖਦਿਆਂ
ਉਹ ਘਾਟੀ ਉਚਾਰੇ ਹਨ

७→

ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇਵ ਜੀ ਤੋਂ ਚੜੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ
ਦੇ ਸਿਰਸਰੇ ਨੂੰ ਚੀਪਕ ਤੋਂ ਚੀਪਕ ਜਗਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੱਸਿ
ਕੇ ਇਹ ਹੈ ਅੰਤਿ ਕਾਰ ਤਕ ਜਗਾਣੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿਤਾ
ਏ ਕਿਉਂਕਿ ਚੀਪਕ ਤੋਂ ਚੀਪਕ ਜਗਾਣ ਦੀ ਕਾਰ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦੀ । ਆਪ ਜੀ ਦਿਸਿਤੁ ਨਟਕ ਦਿਚ ਸਿਖਰੇ ਤਕ

ਸਾਹਬ ਅੰਗਰਿ ਕੇ ਬਪੁ ਧਰਾ
ਧਰਮ ਪੂਰੁ ਹਿ ਜਗ ਮੇ ਕਰਾ।
ਅਮਰ ਰਾਸ ਪੁਰਿ ਨਾਮੁ ਕਰਾਯੇ
ਜਦੁ ਚੀਪਕ ਤੇ ਚੀਪ ਜਗਾਯੇ ।

ਜਤਿਗੁਰੂ ਜਤਿਗੁਰੂ ਦਾਸਦੇਵ ਦਾਸ ਦਿਸਨਾ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ।
 ਦੁਆਪਰਿ ਜਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾਨੁ ਤਾਹਾ ਤਰਿ ਤਰਿ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ।
 ਤੇਤੇ ਜਤਿਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪੈ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ।
 ਬਤਿਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰਗੋਬਿੰਦ ਗੁਰਗੋਬਿੰਦ ਨਾਮੁ ਅਚਾਵੈ
 ਚਾਰੇ ਜਾਗੇ ਚਤੁਰੀ ਪੰਚਾਇਤੁ ਦਿਨਿ ਜਾਇ ਜਪਾਵੈ ।
 ਗੁਰੂ ਅਛਰੁ ਦਿਖੁ ਕਰੁ ਦਾਸਗੁਰੂ ਜਪ ਮੰਤ੍ਰੁ ਜਪਾਵੈ ।
 ਜਗ ਤੇ ਉਪਜਿਆ ਫਿਰਿ ਤਾਹਾ ਜਪਾਵੈ ॥ ੪੬ ॥੧॥

ਸ੍ਰੀ ਆਰਿ ਗ੍ਰੰਥ ਕਾਨਿਥ ~~ਜੀ ਜਗਦੀਸ਼~~ ਦਿਖ ਦਰਜ ਸਮਝੀ ਬਾਣੀ
 ਜਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਨਾਨਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ । ਜਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ^{ਮਾਧੁਰੀ} ਬਾਣੀ ਹੈ
 ਸੁਖ ਧਰਾ ਹੈ । ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਆਖਿਆਕਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ
 ਨੇ ਆਪਣੇਆਂ ਦਾਸਾਂ ਵਿਚ ਘੱਤ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੇ ^{ਪਾਦ} ਰੱਖੇ ,
 ਗੁਰੂ ਦੀ ਘੋਰਾਧਾ ਅਤੇ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਕਰਤੱਵ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਗੁਰੂ
 ਦੀ ਭੇਜ ਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਹਣਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ।

ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਰੱਖਤਾ ਕਰਾਉਣ ਦਾਸ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਤਾਉਣ ਦਾਸ ।
 ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਮਿਤ, ਉਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਜਤਿਗੁਰੂ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਨੂੰ
 ਮਿਤਾਉਣ ਦਾਸ ਮਾਧਾ ਗੁਰੂ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਅਗਿਆਨ ਦਾ ਘੋਰਾ
 ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾਸਾ ਰਾਖ ਹੈ , ਉਹ ਕਾਤਾਰ ਹੈ , ਤਪਦੇ ਨਿਰਸਿਆ
 ਵਿਚ ਠੰਢ ਦਰਤਾਉਣ ਦਾਸਾ ਹੈ । ਉਸ ਆਪ ਦੀ ਪੰਜੇ ਵਿਕਲ ਦਸ
 ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਤੇਰੇ ਹਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਦੀ ਪੰਜੇ ਅਜਾਪ ਰੋਗ
 ਕਾਮ ਕਰੋਧ ਭੋਭ ਮੋਹ ਤੀਕਾਰ ਨਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਪੂਰਾ ਹੈ ,
 ਉਹ ਸੁਖਾਂ ਦਾ ਸਾਗਰ ਹੈ , ਸਿਰਫ਼ ਹੈ । ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੇ ਸਿੰਦਰਾਂ,
 ਚੋਖੀਆਂ ^{ਅਤੇ} ਚੋਖੀਆਂ ਨੂੰ ਦੀ ਤਾਰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਤੇਤਹੀਨਾਂ ਨੂੰ ਦੀ
 ਆਪ ਚੀਨੋਂ ਫੜ ਕੇ ਗਾ ਰਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਆਪ ਮੁਕਤ ਹੈ ਅਤੇ
 ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਦਵਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਗੁਰੂ ਪਾਰਬ, ~~ਚੈਸ~~ ਬਾਦਰ ਚੈਸ

ਪਾਤਿਜਾਤ, ਆਪ ਜੋਹੇਹ ਤੇ । ਗੁਰੂ ਮੈਂਸਾ ਤੀਰਥ ਤੇ ਤਿਸ ਦੀ ਜਗਤ ਵਿਚ
ਅਠਾਤਥ ਤੀਰਥ ਹਨ । ਉਹ ਸਾਥਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਅਤੇ ਦੀਵੀ ਚੋਰ੍ਹੇ ਤੇ.....

ਤੇ ਵੀ ਅਨਗਿਹਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਜੋਥੇ ਜਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਜੁੜੇ ਹਨ ।
ਦਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਰਿਆਂ ਤਾਏਂ ਜਾਯੋ ਧਰਤੀ ਦੀ ਭਰੀ ਜਾਏ ।

ਜੋਥੇ ਪਾਤਿਜਾਤ ਗੁਰੂ ਗਮਰਾਜ ਜੀ ਫਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ
ਗੁਰੂ ਨੇ ਮੈਂਸੇ ਨਾਮ ਦਿਤਾ ਤੇ । ਗੁਰੂ ਦਾ ਆਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਧੰਨ ਹਨ । ਜਿਸ
ਜਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਮਿਰ ਕੇ ਮੈਂਸੇ ਨਾਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਤੇ ਉਸ ਜਤਿਗੁਰੂ
ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਰਾ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਾ ਤੇ

੭ ਰਿ ਨਾਮੁ ਦੀਆ ਗੁਰਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀ
ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਕਾ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ॥
ਤੈਉ ਜਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਕੇਉ ਸਰਾਨਮਸਕਾਰੀ
ਜਿਤੁ ਮਿਸਿਲੈ ੭ ਰਿ ਨਾਮੁ ਮੈਂ ਜਾਤਾ ॥

- ਪੰਨਾ ੫੬੨

ਇਹ ਜਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਦੀ ਨਾਮ
ਜਪਦਾ ਤੇ ਅਤੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਮ ਦਿੰਦਾ ਤੇ

ਉਹ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵੇਖ ਕੇ ਦਾਤਾ ਦੀ ਹੁੰਦਾ ਤੇ

ਦਿਖ ਤੇਰੇ ਸਿਖਾਂ ਸਿਫਤ ਉਧ ਵਿਚ ਤੇ ਕਿ ਉਹ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਭੰਡਾਰੀ ਤੇ ।

ਜੋਥੇ ਤੇ ਦਿਤਿਗਾਮ ਦਾ ਗਿਆਨ ਤੇ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦਾ ਦਿਤਿਗਾਮ ਤੇ,
ਵੇਦੇਤ, ਮਨੁਖ, ਰਿਖੀਪੁਰ, ਮੁਲੀਜਾਨ ਅਮ੍ਰਿਤ ਨੂੰ ਖੋਜਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਇਹ ਅਮ੍ਰਿਤ ਜਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਕੋਲ ਤੇ । ਵੀਰੂਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਜਤਿਗੁਰੂ ਵਿਚ

ਸਥਾਪਤ ਤੇ । ਜਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਨਾਮ ਨਾਮ ਨਾਮ ਤੇ । ਇਹ ਨਾਮ ਦੀ ਅਮ੍ਰਿਤ

ਤੇ । ਜਤਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਅਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਰਾਤ ਵੇਰਦਾ ਤੇ । ਜਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਧਰਮ

ਅਥਵਾ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਮ੍ਰਿਤ ਤੇ । ਜਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਅਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ।

ਜਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਥਾ, ਜਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਰਚਨਾ ਅਤੇ ਉਹੇ ਦਿਹਾ ਦੀ
ਅਮ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਗੁ ਤੇ ਜਗਦੇ ਦੀ
ਦਿਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਹਾ ਗਾਇ ਰਿਖੀ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਮੈਰਿ ਦਸਾਏ ॥ ੧੬੧ ॥ ਮੇਰਾ ਜਤੁ ਦੁਖੁ ਗਏ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਣੀ ਸਰਾ ਸਜਾਏ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਵਹਿਆ ॥ ੧ ॥

ਉਭੁ ਦਾਗੀ ਜੀਉ ਦਾਗੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਣੀ ਮੈਰਿ ਦਸਾਵਹਿਆ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਣੀ ਮੈਰਿ ਦਸਾਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਪਿਆਵਹਿਆ ॥ ੨ ॥

ਰਾਹਿ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚੋਰੈ ਸਰਾ ਮੁਖਿ ਵੈਣੀ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦੇਖੈ ਪਰਖੈ

ਸਰਾ ਤੈਣੀ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਬਥਾ ਕਰੈ ਸਰਾ ਰਿਹੁ ਗਤੀ,

ਆਦਰਾ ਆਖਿ ਸੁਨਾਵਹਿਆ ॥ ੨ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰੇਗਿ ਰਤਾ

ਰਿਦ ਸਾਏ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦੀ ਪਾਏ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਚਨਾ

ਚੋਰੈ ਰਿਹੁ ਗਤੀ ॥ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਿਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਹਿਆ ॥ ੩ ॥

ਸੋ ਕਿਛੁ ਕਰੈ ਜੁ ਰਿਤਿ ਨ ਭੋਲੈ ॥ ਤਿਨ ਰਾ ਹੁਕਮੁ ਮੇਰਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਈ ॥

ਹੁਕਮੇ ਦਰੁਣੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਣੀ, ਹੁਕਮੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਹਿਆ ॥ ੪ ॥

ਅਜਬ ਕੇਸ ਕਰੈ ਰਹਿ ਕੇਰੇ ॥ ਦਿਹੁ ਨਾਨਕੁ ਭੁਭਾ ਭਾਂਡਾ ਫੇਰੇ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਣੀ ਜਿਉ ਰਿਤੁ ਸਾਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਬਰ ਦਸਾਵਹਿਆ ॥ ੫ ॥

ਘੋਰੇ ਘੋਰੇ ਤੁਧੁ ਆਖਿ ਉਪਾਏ ॥ ਤੁਧੁ ਆਪੇ ਪਰਖੇ ਸੋਕੁ ਸਫਾਏ ॥

ਘੋਰੇ ਪਰਖਿ ਖਜਾਨੈ ਪਾਇਨਿ ਘੋਰੇ ਤਰਸਿ ਭੁਭਾਵਹਿਆ ॥ ੬ ॥

ਕਿਉਕਰਿ ਵੇਖਾ ਕਿਉ ਸਾਜਾਗੀ ॥ ਗੁਰੁ ਪਰਸਾਦੀ ਜਬਰਿ ਸਜਾਗੀ ॥

ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਦਿਹਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਦਸੈ, ਤੂੰ ਭਾਣੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਆਵਹਿਆ ॥ ੭ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਬਰੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਹਿ ਚਾਣੀ ॥ ਜਤਿਗੁਰੂ ਜੈਦਿਆ ਰਿਦੈ ਸਜਾਣੀ ॥

ਨਾਨਕੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਸਰਾ ਸੁਖਰਾਤਾ ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਜਤੁ ਭੁਖ ਰਹਿ

ਜਤਿਗੁਰੂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਘਾਣੀ ਵਰਤਾਉਂਦੇ । ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇਹ
ਉਪਜਾਏ । ਗੁਰੂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਇਹ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਹਾਏ ਹਾਏ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਕੀ ਘਾਣੀ
ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਤੇ ਉਪਜੀ ਸਾਰੇ ਸਮਾਣੀ ਸੁਰੀ ਰਹਿਤ ਮ: ੩

ਗੁਰੂ ਕੀ ਘਾਣੀ ਗੁਰੂ ਤੇ ਜਾਤੀ ਜਿ ਸਥਾਇ ਹੋਏ ਹੋਗੁ ਰਾਇ
ਪਵਿਤ੍ਰ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਜੇ ਜਸ ਸਿਰਮੌਰ ਤਹਿ ਕੈ ਨਾਮਿ ਸਮਾਇ ॥

ਪ੍ਰਭਾਤੀ ਮ: ੩ - ੧੩੪੬

ਜਤਿਗੁਰੂ ਕੀ ਦੁਆਰਾ ਉਚਾਰੀ ਘਾਣੀ ਗੁਰੂ ਤਾਦ ਵੀ ਘਾਣੀ ਹੈ । ਜਦ ਘਾਣੀਆਂ
ਨੂੰ ਸਰੋਤਮ ਹੈ । ਇਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ

ਗੁਰੂ ਕੀ ਘਾਣੀ ਗਾਏ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਤੇ ਦਿਹਾਏ
ਜੀਵ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹੀ ਘਾਣੀ ਜਾਣੂੰ ਗੁਰੂ
ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਈ ਪਹੁੰਚਾਏ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੈ । ਇਹ ਗੁਰਗਮ ਹੈ । ਇਹ
ਨਾਮਿਅਮ ਹੈ । ਜੇ ਸਿਫ਼ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਚਾਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫੌਰ
ਗੁਰਗਮ ਹੈ । ਜੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਸ ਦਿਨ ਰਹੇਏ ਤਾਂ ਜਮ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ
ਦੁਰਦਾ ਅਤੇ ਹੀ ਕੋਠ ਦੁਆਰੇ ਹਾਰਾਂ ਸਾਥੇ ਕੋਰ ਰਹਿੰਦੇ ।
ਗੁਰੂ ਅਭਾਜਣ ਦੇਵੇ ਕੀ ਨਾ ਕਰਨ ਹੈ

“ ਸਿਫ਼ ਹਮ ਗੁਰੂ ਗਮ ਤਹਿ ਰਮ ਨਾ ਜਮ
ਤਹਿ ਕੋਠ ਨਾਨਕ ਉਰਿ ਹਾਥੀ ਹੈ ”

ਆਦਿ ਕਾਰ ਦੇਸੇ ਜੋਏਂ ਅਤੇ ਸਿਖਤ ਵਾਰੇ ਸੁਖਰਾਂ ਦਾ ਅਦਿਸ਼ਕਾਰ ਸਹੀਂ ਸੀ
 ਤੇਰਿਆ ਤਾਂ ਬਾਣੀ ਸਿਖੀ ਤਿਰੇ ਦਿਰ ਤੀ ਸਾਂਭੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਿਰ ਨਥਾਈ
 ਬਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਫੈਰਾ ਬੈਰੀ ਤਾਂ ਕਹਿਤਾ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ
 ਨੂੰ ਵਿਰਦਾਰ ਰੋਗ ਰੋਗ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਯਾਰ ਕਰੇ ਰੇ। ਯੁਗਾ ਤੋਂ ਜੁਬਾਨੀ
 ਦੀ ਯਾਰ ਕਰੇ ਰੇ। ਜਿਤਰੇ ਰੋਗ ਇਸ ਬੀਜਦਗੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪੰਤਿਤ ਤੇ
 ਗਏ, ਉਹ ਪੂਜੇ ਜਾਣ ਸਗੇ। ਫੇਰ ਜੋਏਂ ਸੁਖਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖੀ ਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣ
 ਸਗਾ, ਸਿਖਿਆ ਜਾਣ ਸਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਖਾਈ ਅਤੇ ਕਾਗਰ ਧੰਨ ਤੇ ਗਏ।
 ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸੰਗ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਅਪਣੇ ਵਸਤ ਦੇ
 ਸਾਧਨ ਵਰਤੇ। ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਕਹਿਤਾ ਦਿਰ ਉਗਾੜਾ, ਸਿਖਤ ਦਿਰ ਸਿਆਉਣ
 ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਸ ਨੂੰ ਗਾਇਣ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ।
 ਜਾਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਰਾਗੇ
 ਦੁਆਰਾ ਗਾਇਆ ਅਤੇ ਕਸਕਾਰ ਰਾਗੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਗਾਇਆ।
 ਉਹ ਰਾਗ, ਉਹ ਰਾਗੀ, ਉਹ ਸਾਰ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ੀ ਦੀ ਧੰਨ ਤੇ ਗਏ।
 ਅਜੇ ਤਕ ਤਾਈਂ ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਰਚਾਧ ਰੋਗ ਅਸੰ ਦਿਰ ਪਾਛ ਸਕਾਣ
 ਰਖਈ ਤੇ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਾਣੀ ਉਗਾੜਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਿਖੀ,
 ਸਿਖਦਾਈ ਅਤੇ ਦਿੱਤਾ ਕੀਤਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਧਨ ਦੇਣ ਤੀ ਨੇ ਦੇਣ
 ਕਸਾਂਤਰ ਦੇ ਰਾਸਥ ਸਮੇਂ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਸਾਰ ਰਖਿਆ। ਤਾਈਂ
 ਰਾਗਰਾਜ ਕੀ ਅਦੁਸਾਰ ਜੋਏਂ ਬਾਬਾ ਸਾਧਨ ਕੀ ਮੌਕੇ ਗਏ ਤਾਂ
 ਉਹ ਦੇਸੇ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸ ਪਿਤਾਧ ਸੀ।

ਬਾਬਾ ਫਿਰ ਅਤੇ ਗਾਇਆ, ਸੀਰ ਬਜਤ ਧਾਰੇ ਬਨਦਾਗੀ ॥
 ਆਸਾ ਤੇਰੇ ਕਿਤਾਧ ਕਹਿ, ਕੁਜਾ ਬਾਂਗ ਮੁਸਰਾ ਧਾਰੀ ॥

ਤਿਖਾਇਆ

ਜੇ ਗੁਰੂ ਤੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਤਿਖਿਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਤਿਖਤ ਦੀ
ਤਿਖੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਤੋਂ ਬਣੀ। ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਗਜ਼, ਕਰਮ, ਕਲਮ,
ਸਿਰਸਿਆਈ ਅਤੇ ਤਿਖਾਈ ਸਭ ਪੂਜਯੰਕ ਅਤੇ ਧੰਨ ਤੇ ਗਣੇ। ਗੁਰੂ
ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਰਪਾ ਤੋਂ

ਧੰਨ ਸੁ ਕਾਗਜ਼ ਕਰਮ ਧੰਨ

ਧਨ ਤਾਂਤਾ ਧਨ ਮਨ ॥

ਧਨ ਤੇਖਾਈ ਨਾਨਕਾ

ਜਿਸਿ ਨਾਮੁ ਤਿਖਾਇਆ ਸਚੁ ॥

ਪੰ. ੧੨੬੧

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਤੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਮਹਾਨ ਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕਾ
ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦ
ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਆਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਸ਼ਿਆ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਸ਼ਿਆ ਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਤਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੀ ਦੀ ਬਾਣੀ
ਦੁਬਾਰੇ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰੇ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹੇ। ਇਹ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਤੀ ਮਹਾਰਾਜ
ਦੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹਜ਼ੂਰੀ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਾਫਲਤਾ
ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ
ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ
ਨੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਸੰਗਠਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਦੋ ਸਭ ਕੁਝ ਗੁਰੂ ਤੀ
ਨੂੰ। ਸਿਖ ਜਗਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ - ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ; ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ - ਗੁਰੂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ, ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ -
ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰ, ਗੁਰੂਪੰਥ - ਗੁਰੂ ਦੇ ਰਸਤੇ; ਗੁਰੂ ਦਿਤਿਆ - ਗੁਰੂ ਦੀ ਦਾ
ਦਿਤਿਆ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕੀ ਸਾਫਲਤਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਾਫਲਤਾ ਆਰਿ ਆਰਿ ਆਵੇਕਾਂ ਨਾਮ
ਹਰ ਕੋ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਾਫਲਤਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਹੀ ਦਿਤਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸੁਖ
ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਿਖ ਰਿਖ ਕਰਕੇ ਦਾਤਾ ਮਨੁੱਖਤਾ ਸੰਗਠਨ ਬਣ ਗਿਆ।
ਦਿਤਿਆ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਫਲਤਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਰੋਤ
ਹਜ਼ੂਰੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਕੁਝ ਕੋਈ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਬਾਣੀ

ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਸਫਰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਭਜਨ
 ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੋਸ਼ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਦਸਦਾ ਹੈ ਆਰਿ ਘੋੜੇ ਨੂੰ
 ਧੀਰਜ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਢੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿੱਧਾਂ ਨੂੰ। ਜਦੋਂ ਮਥਾ ਧਰ
 ਸੁਆਹ ਦੀ ਸਿਮਾਰਤ ਦਿਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹ ਸਾਮਾਨ ਧੀਰ
 ਮਨ ਤੋਂ ਘੋਰ ਸਿੱਖਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਘੋੜੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਆਈ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ
 ਜੀ ਦੇ ਸਜੇਤ ਘੋੜੇ ਸਾਹ ਸਮਾਨ ਦਾਪਸ ਕਰਕੇ ਰਲੇ ਕਿਹਾ। ਜਦ
 ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਬਾ ਬਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੀਲਪੁਰ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਸਫ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ
 ਨੂੰ ਪਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘੋੜੇ ਸਾਰੇ
 ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਦੇ ~~ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਦੇ ਸਭ ਦੇ~~ ਸਾਹਜ਼ਮੀ

ਪਰਗਟ ਕਰਵਿਆਂ ਘੋੜੇ ਦਾਪਸ ਕਰਕੇ ਰਲੇ ਕਿਹਾ। ਜਦ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਇਹ ਕੰਮ
 ਕਰਕੇ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਦਿਸਾਸ ਦੇ
 ਸਪੁਰਦ ਇਹ ਘੋੜੇ ਕੀਤੇ। ਬਾਰ ਦਿਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹ
 ਆਸਾਨ ਦਿਹ ਭੈਣ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਘੋੜੇ ਧੀਰਜ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।
 ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੁਭਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਘੋੜੇ ਰਹਿੰਦੇ
 ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਹੱਖਿਅਤ ਰਹੀ। ਇਤਿਹਾਸ ਦਸਦਾ ਹੈ ਕਿ
 ਇਕੋ ਹੀ ਜਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹ ਸਿੱਖ ਜੀ ਦੇ ਸੁਭਾ ਦਿਹ ਘੋੜੇ ਅਗਲੀ ਤੋਂ ਵੀ
 ਸੁਹੱਖਿਅਤ ਰਹੀ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਬਹਾਦਰ ਘੋੜੇ ਦੇ ਹੀ ਕੀਲਪੁਰ
 ਗਏ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਅਨੇਕ ਥੀ ਜੋਗ ਦਿਹ
 ਹੋਏ ਤਾਂ ਘੋਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਰਿ ਗਹਿਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਘੋੜੇ ਦੇ ਆਸਰੇ
 ਗੁਰਿਆਈ ਚਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀ ਉਹਨਾਂ ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਭੈਣ ਇਤਿਹਾਸ
 ਦੀ ਪੂਰੀ ਦਿਹ ਖੱਬੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਪਰਸੰਗ ਵਿਚ ਤੋਂ ਕਥੀਰ ਜੀ
 ਦੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਉਤਰ ਸਿਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਧੂਮਾ ਬਤਾ ਕਿ ਜਾਨ ਉਪਾਇਆ ॥

ਘੋਰ ਬਤਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤੇ ਆਇਆ ॥

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਈ ਚਰਿਅੰਤਰ ਸਾਫਿਕ ਹੁੰ ਅਨ੍ਹਿਤਸਰ ਦੇ
 ਰਹਸ਼ ਦੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ । ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਰਤ
 ਦੀ ਥੀੜ ਕਲਾਧੁਰ ਜੀ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਆਪ ਦੀ ਜਾਗੀ ਉਮਰ ਹੁੰ
 ਅਨ੍ਹਿਤਸਰ ਨਾ ਆਏ । ਪਰ ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਜੇਠਾਂ ਰੇਗਿਧਰਾਂ ਅਤੇ
 ਪਗੜਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਦੀ ਚਰਨ ਛੋਹ ਧੁਪਤ ਤੇ ਗਈ ਉਥੇ ਉਥੇ
 ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਉਜਾਗਰ ਗਏ ।

ਅਜ ਕਰਿਆਵਰਾਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰੀ ਦੇ ਚੇਅੰਤ ਅਖੰਡ ਅਤੇ
 ਸਤਿਜ ਪਾਠ ਤੇ ਹੋ ਰਹਾ । ਗੁਰਦੁਆਰੀ ਦੀਆਂ ਥੀੜਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ
 ਮਾਫ਼ ਤੇ ਮਾਫ਼ ਤੇ । ਇਹ ਸਿਧ ਦੀ ਸਿਧਾ ਤੇ । ਇਹ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹੀ
 ਸਿਧਾ ਤੇ । ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਮੁਗਲਨ ਨਿਜ਼ ਦੀ ਤੇ ਉਮਰ
 ਕਲਾਈ ਅਤੇ ਥੀੜੀ ਸਾਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਫਿਕ ਦੀ ਨਿਜ ਨੇ
 ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੀ ਦੇ ਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦੇ ਸਚਰ ਦਿਤਾ ।

ਗੁਰੂ ਦਰ ਮੁਖ ਤੇਰੇ ਕਾਇਮ ਸਿਖ ਸੰਗਠਣ ਇਸ ਦਿਨ ਸੁਰਤੀ
 ਵਾਸੀ, ਆਤਮ ਸਿਰਤਰ, ਗਿਆਨਕਾਫ ਅਤੇ ਸੁਰੇਤ ਸੰਗਠਣ ਬਣ
 ਗਿਆ । ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਤਾਰਾਂ ਰਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿਨ ਸਾਥਤ ਕਰਨ
 ਹਿਤ । ਗੁਰੂ ਦੇਵੇਂ ਮਿਲੇ ਮਗਰ ਆਤਮਕ ਬਣ ਸਰਕਾ ਹੀ ਇਹ ਬਰੀਕਾਫ
 ਦੀਆਂ ਸਿਖਾਂ ਹੋ ਗਿਆ । ~~ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ~~ ਤੇਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਿਨ ਬਾਰ
 ਇਹ ਰਜ਼ਾ ਭਾਗ ਦੇ ਵਾਸਤ ਦੀ ਬਣ ਗਿਆ । ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੁਨੀਆਈ
 ਪਰਾਕਰਾਂ ਦੀ ਬੁਰਤਾਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇਵੇਂ ਦੀ ਮੁਖ ਮੋੜ ਦਿਤਾ । ਗਜ਼ ਭਾਗ
 ਖੁਸ਼ ਗਿਆ । ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੀ ਦੇਵੇਂ ਤੇਰੇ ਮੂੰਹ ਮੁੜ ਗਿਆ ।
 ਇਸ ਬੇਮੁਖਤਾ ਦੇ ਵੇਰੇ ਦਿਨ ਇਹ ਗਾਰਤ ਤੇ ਗਈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਯੋਗ
 ਤੇ ਗਈ । ਜਿਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਪੁਰਖੇ ਸਦੇਰੇ ਜਾਗ ਕੇ ਥੀੜੀ
 ਪੜ੍ਹੇ ਕਫ ਅਤੇ ਹੁੰ ਗਈ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਨ ਦੇਖੇ ਹੋਈ ਪਾਈ
 ਨਹੀਂ ਕਫ ਕਰੇ । ਉਥੇ ਦੇ ਹੀ ਪੁਤਰ ਪੋਤਰਿਆਂ ਦੇ ਧਪ ਰੀਪ ਜਗਾਉਣ

ਯੀ ਗਰੁ ਛੋਰੋ ਉਧਰ ਭੁੀ ਗਰੇਬ ਸਾਇਓ ਵਰ ਭਾਤੀ ਪਾਉਈ ਯੀ ਛੋਰ
 ਰਿਤੀ । ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿਯ ਜੀ ਯੀ ਉਧਰ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ
 ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪਾਥਰ ਪਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਤੇ ਟੁਕੇਰੇ ਰੇ । ਜਪੁਜੀ ਜਾਂ ਹਰਿਗਮ
 ਆਪ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਣਾ ਛੋਰ ਰਿਤੀ ਜੇ ਕੋਈ ਤੋਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ
 ਮਥੇਰੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਖਾਣ ਪੀਣ ਅਤੇ ਆਜਾਦੀ ਵਾ ਰੋਹ ਚਰ ਰਿਤੀ ਸੀ,

ਜਾਗ ਜਿਸੇ ਘਰੇ ਚਾਹੀ ਪੜ੍ਹਤੇ ਸਦੇਰੇ
 ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਿਰ ਤੇਰੇ ਅੰਦਰ ਸੁਪਾਏ ਨਾ ਰਹੈ ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਕੇ ਸਤੀ ਧੂਪ ਰੀਪ ਕੀ ਰਾਗ ਘੁਲਾਤੀ
 ਘਾਇ ਤੇ ਨਾ ਭਾਤੀ ਮੁਖ ਖਾਤ ਗ੍ਰੰਥ ਕੇ ਪਾਏ ।
 ਜਪੁਜੀ ਨਾ ਹਰਿਗਮ ਸੁਨੈ ਪੜ੍ਹੇ ਕਈ ਖਾਸ
 ਅੰਗ ਪੜ੍ਹਤ ਜੇ ਪਾਸ ਹਾਸ ਤਿਸ ਯੋਂ ਹੋਵੈ
 ਕਾਂ ਰੋਧ ਘਰਿਗਾ ਤੇ ਗਰਿਗ ਪੁਕਾਰੈ ਤੇ ਤੂੰ
 ਸਰਿਗਾ ਮੈ ਜਾਇ ਸੁਰਮੇ ਰਖਾਇ ਤੇ ਤੇ ।

ਇਸ ਗਾਥ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਤੇਜ਼ਿਆ ? ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗਮ ਸਿਯ
 ਜੀ ਵਾ ਉਦੇ ਦਿਵੇ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਸ਼ੀ ਘੋੜੀ ਗਤ ਪਿਛੇ ਸੁਰਜ ਉਦੇ
 ਹੋਰ ਤੇ । ਸਤਿਗੁਰੂ ਗਮ ਸਿਯ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਚਾਹੀ ਵਾ ਛੋਰਾ ਤੇ
 ਦੇ ਰਿਤੀ । ਅੰਤ ਅੰਤ ਜਾ ਕੇ ਯੀ ਗੁਰੂ ਚਾਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੁਰ ਸੁਰ ਕੇ
 ਆਪਣੀ ਦਸਤਾਰ ਨਾਸ ਭਾਨ ਪੁੰਨ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹਾਇਆ ।
 ਅਜੇ ਇਹ ਆ ਵਰਤਾਨਾ ਜਮੇਂ ਇਹ ਗੁਰੂ ਚਾਹੀ ਅਤੇ ਭੁੀ ਗਰੇਬ ਸਾਇਓ
 ਵਾ ਕੇ ਆਦ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਸ ਰਿਸ ਰਿਤੀ ਤੇ ਇਸ ਯੀ ਜਾਚ
 ਸਤਿਗੁਰੂ ਗਮ ਸਿਯ ਜੀ ਦੇ ਤੀ ਰਸੀ ਤੇ । ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿਯ
 ਜੀ ਪੀਥ ਪਰਵਾਨ ਇਹ ਉਧਰ ਜਮੇਂ ਵਾ ਵਰਤਾਨਾ ਨਹਾਇਆ

ਅਸ ਕਰੈ ਤੈ ਭੋਗ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਕੇ ਪੈਸੇ ਘਰ
ਸੰਗਤ ਕੇ ਕੋਠ ਬੈਠੈ ਧੈਰਵ ਰਚਨਾ ਰਹੀ ।
ਦਿਸ਼ਾਸ ਕਰਿ ਤੈ ਸੁਕੇਸ਼ ਦੇਸ ਰਾਤ ਜੀ ਤੈ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਮਾਤਿ ਗਾਥੈ ਰਚਨਾ ਪਗੀ ।

ਜੇ ਜਗ ਗੁਰੂ ਨਾਮ ਵੇਖਿਆ ਭਾਵੇ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇਵੇ
ਵਿਕਾਸਿਯਾ ਅਮਰ, ~~ਅਦਮ~~ ਸੁਕੇਸ਼ ਦਿਸ਼ਾਸ ਅਤੇ ਅਦਮ ਯੋਗ
ਜੀ ~~ਦਿਸ਼ਾ~~ ਸਿਫਤ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮਾਧੂ ਜੀ ਦੇਵ
ਦਿਚ ਜੀ ਕਰ ਰਿਤੀ ਸੀ ।

.. ਨਾਇ ਨਿਦਾਜਾ ਨਾਤੈ ਪੂਜਾ ਨਾਦਿ ਨਰਾ ਸੁਜਾਣੀ ॥
ਮੁਇਆ ਜੀਵਰਿਆ ਗਤਿ ਤੇਵੈ ਜਾਂ ਸਿਰਿ ਪਾਈਯੋ ਪਾਣੀ ॥
ਨਾਨਕ ਸਿਰ ਖੁਬੇ ਸੈਤਾਨੀ ਦੇਸ ਗਾਤ ਨ ਭਾਣੀ ॥
ਦੁਠੈ ਤੇਇਯੋ ਤੇਇ ਦਿਸ਼ਾਸੁ ਜੀਆ ਜੁਗਤਿ ਸਮਾਣੀ ॥
ਦੁਠੈ ਅੰਧੁ ਕਮਾਰ ਕਘਾਤ ਸਭਸੈ ਪੜ੍ਹਾ ਤੇਵੈ ॥
ਦੁਠੈ ਘਾਤੁ ਚਰਿ ਸਿਤਿ ਸੁਹੀ ਸਾਧਾ ਰਹੀ ਦਿਖੈ ॥
ਤਿਤੁ ਪਿਛਿ ਤੇਮ ਜਗ ਨਰ ਪੂਜਾ ਪਇਯੋ ਕਾਗਜੁ ਸੋਧੈ ॥
ਗੁਰੂ ਸਮੀਰੁ ਨਰੀ ਨਭਿ ਸਿਖੀ ਨਾਤੈ ਤਿਤੁ ਵਤਿਆਈ ॥
ਨਾਨਕ ਜੇ ਸਿਰ ਖੁਬੇ ਨਾਦਿ ਨਾਹੀ ਤ ਨਤ ਚੇਰੇ ਸਿਰਿ ਛਾਈ ॥

- ਪੰਨਾ ੧੫੦

ਥੋੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਆਖਿਆ ਭਾ ਕਰਾ ਤੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੇ
ਪਥਰਾਂ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਹੀ ਜੋ ਕਾਗਜ ਸਤਿਗੁਰੂ ਗਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ
ਕੀਤੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਨਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਭਾ ਕਰਦੇ । ਸਤਿਗੁਰੂ
ਗਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਉਹ ਉਹੀ ਮਤ

ਸਾਕਸ਼ ਰਹਿਤੀਆਂ ਜੋ ਥੀ ਅਫਿ ਸਾਫਿਕ ਵਿਚ ਰਹਿਨ ਤਹ

ਦੁਖ ਰੋਗ ਸੀਤਾਪ ਉਤਰੇ
ਜੁਠੀ ਜਗੀ ਘਾਠੀ
ਸੀਤ ਅਜਰ ਤਰੇ ਸਰਜੇ
ਪੂਰੇ ਗੁਰ ਤੇ ਜਾਹੀ

ਸਤਿਗੁਰੁ ਗਮ ਜਿਘ ਜੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਣ ਬਾਰ ਬਾਰੇ ਸਰਸਰ ਰਹੇ
ਜੋ ਸਖਤੀਆਂ ਗੁਰੁ ਤਰੇ ਜਿਘ ਜੀ ਅਤੇ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਦੁਖ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ
ਉਹ ਬਾਰੇ ਹੀ ਬਰਕਤ ਰਹਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ
ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਾਠ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਪਾਧੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਘੋਰ
ਸੰਕਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤਰੇ ਜਿਘ ਜੀ ਅਤੇ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸਿਖਾਂ
ਨੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਖੀਰ ਪਾਠ, ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਠ, ਰਜਪ ਗਾਇਬ
ਸਾਫਿਕ ਦੇ ਪਾਠ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਿਮਰਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਗੀ
ਰੱਖੇ। ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਫਿਕ ਇਹ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।
ਅਰ ਜਦ ਇਹ ਵਾਰ ਪੁਰਿਸ ਰਾਛਾਪਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਠ ਦੂਜੇ
ਥਾਂ ਤੋਂ ਕੇ ਉਥੇ ਤੁਰ 'ਤੇ ਅਗੇ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬੇਨੇ ਹੋਰ ਵਿਚ ਪਤਿਤੀ ਵਲ ਖੁਸ਼ ਕੇ ਸਖਾਂ ਦੀ
ਤਾਰੀਖ ਵਿਚ ਜੋ ਪਾਠ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਿਘ ਜੀ
ਦੇ ਗੁਰਿਆਈ ਕਾਰ ਵਿਚ ਹੋਏ। ਸਤਿਗੁਰੁ ਗਮ ਜਿਘ ਜੀ ਦੇ
ਦਰਸ਼ਨ ਨਹਿਤ ਕੇ ਵਲ ਸਦਾ ਸਦਾ ਸਖ ਪਾਠ ਆਰੰਭ ਹੋਏ ਹੋਏ।
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਖੀਰ ਪਾਠ ਅਤੇ ਰਜਪ ਗਾਇਬ ਦੇ ਪਾਠ ਅਨੁਗਿਹਤ
ਹੋਏ। ਘਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਅਫਿ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਠ
ਕਰਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਵੀ ਵਲ, ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਮਰਨ ਦੀਆਂ
ਦਰਸ਼ੀਆਂ ਯਦ ਯੋਗ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਇਹ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਚੀ ਬਣ ਸਰਦੀ

੬੦੩੫੧੮ ਦੋਹ ਭੀ ਬਡਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਤੈ। ਇਹ ਚੰਮੁਖੀ
 ਵਿਵਾਹ ਦਾ ਦੋਹ ਤੈ। ਬਡਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਗਮ ਭੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ
 ਵਿਚ ਉਸ ਜਮੇ ਚੰਦਿਆ ਜਗ ਆਪ ਦਾ ਸਿਵਾਸ ਆਸਕਾਦ ਰਗਪਰਾ ਚੈਲੀ
 ਯਾਨਾ ਹੀ ਜੀ। ਆਪਣੇ ਚੈਲੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਮੁਛੇਰੇ ਸਾਥ ਰੁਜ਼ਾਰੇ,
 ਸਮੁਰੇ ਏਧੁ ਦੇ ਚੈਲੀ ਜੀਵਨ ਹੁੰ ਦੀ ਦੇਖਿਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾਸੇਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ
 ਦੇਖਿਆਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਦੇਖੀ, ਤਿਯੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਦੀ
 ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਚੈਲੀਤ ਵਿਵਾਹ ਦੇ ਦੋਹ ਹੁੰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਿਆ ਤੈ। ੭੭ ਪ੍ਰਕਾਰ
 ਦੀ ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੀ ਜਲਿਤੀ ਵਿਚ ਆਪ ਬਹੁਤ ਘੁਮ ਗਿਆਨੀ ਦਾਂਗ
 ਰਿਹਾਪੇ ਹੋ ਗਏ। ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਵਿਗਾਧਤ ਦੋਹੇਂ ਆਪ
 ਧਰਤ ਮਧਾਦ ਬਡਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਨਾਥ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।
 ਜੁਗਾਂ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਕ ਚਿੰਤਨ ਆਪ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਤੈ। ਆਪ ਸਭ ਹੱਥ
 ਅਤੇ ਦੱਬ ੬੦੩ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਦੋਹ ਵਿਚ ਗੁਰਮਾਣੀ ਦੇ ਹੋ ਗਏ। ਸੰਕਟ ਕਾਲ
 ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਹੱਥ ਘੁਟਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਰ ਆਉਂਦੇ ਤੈ। ਅੰਧਾਰਨ ਦੇਖੇ ਭੁਲ
 ਆਂਦੇ ਤੈ। ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਸੁਖ ਸਦਾ ਹੀ ਮਨੁਖ ਦੇ ਰਸਾਤਲ ਵਲ ਜਾਣ
 ਦਾ ਕਾਫ਼ ਦਹਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਦੇਖੇ ਜੀਤਕ ਕਲਾ ਕਿਧੇ ਪੂਰੇ ਬਡਿਗੁਰੂ
 ਸੁਰਮੇ ਦਾ ਹੀ ਰੀਸ ਹੋਣਾ ਤੈ। ਬਡਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਮੁਖ
 ਸਿਵਾਸ ੭੭ ਥਾਰ ਜੁਲਾਫ ਝੁੱਟੇ ਦਿਹਾੜੇ ਹੁੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਤਮਕ
 ਅਤੇ ਸੰਸਾਰਕ ਦਿਹਾੜੇ ਨਾਥ ਜੋੜਦਾ ਤੈ। ਦਿਖੈਧੁ ਪਿਆਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ
 ਜੋਨਕਾਦ ੬੦੩ ਤੈ। ਕਿਥੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਰਾਹੀਆਂ, ਭੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ,
 ਮਰੇਹਕੋਟਰਾ, ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸੁਰਿਆਟਾ ਆਦਿ ਰਿਤਿਗਾਧਰ ਥਾਵਾਂ ਤੇ
 ਚੇਲਿਆਰ ਸਿਰਮਾਦ ਕਾਰਜ ਆਰੰਭੇ ਹਨ ਉਥੇ ਧਰਤ ਸਾਥੀਆਂ ਥਾਵਾਂ
 ਤੇ ਸਾਥ ਸਿਮਰਨ ਦੀਆਂ ਆਖੰਤ ਦਰਖੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਰੰਭ
 ਕਰਦਾਈਆਂ ਹਨ। ਜੋਨਕਾਦ ਦੀਆਂ ਖੇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਸਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ,

ਸੀਰੀਸ ਸਿਖਿਆ ਉਤੇ ਦੇਖੀਓ ਮਾਇਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਚਿਅਕ
 ਸੰਸਾਰਾਂ ਦੇ ਜਾਤਨ ਆਯੋਜਨ ਅਤੇ ਉਹ ਘਰੁਤ ਸਾਗੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ
 ਇਸੇ ਪਾਸੇ ਦਰ ਭੇਧਤ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾ ਮਹਿਮਾਨ ਦਾ ਪਾਤਕ ਕਰਨਾ
 ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਸਿਖ ਜਾਵੇ । ਸਹੀ ਭਾਗੀ ਗਨਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ
 ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਆਨੁਜਾਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਬੀਰਤਨ ਦਾ ਸਤੇ ਆਪ ਤੀ ਜੇ
 ਆਪਣਾ ਖਰਚ ਖੇਚਤ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਉਗਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ।
 ਇਹ ਸਾਗ ਕੁਝ ਸਾਤੇ ਮਾਨਸ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਾਤਿਯਾਨ ਦਾ ਉਕਤ ਜੋ ਆਪ ਤੀ
 ਜੇ ਪਾਦਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੀਤਾਂ ਕਾਫ਼ਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਿਤਾ ਉਥਨੂੰ ਰੋਕਾਂ ਤੇ
 ਰੀਤ ਤਰੀਕਾਂ ਨਾਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦਾ ਭਰਮ ਹੈ ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਾਗੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਖਤਮ ਤੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਉਹ
 ਅਸੁੱਚ ਉਚਾਰੀ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਵਿਚ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਆਤਮਾਂ ਦੀ
 ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ । ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਵਰਤਣ ਤੇ ਕਿ ਸਿਖ ਕੋਲੋਂ
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਗੁਰੂ ਸਾਤਿਯ ਜੇ ਆਪਣੀ ਗੁਰਗਾਹੀ ਉਥਨੂੰ
 ਸੋਧ ਦੇਣ ਦਾ ਮਨ ਘੜਾ ਰਿਖਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਕ ਗੁਰੂ ਸਾਤਿਯ ਜੇ
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਸਿਖ ਨੂੰ ਚਪੇੜਾਂ ਮਾਦਾਈਆਂ ਸਨ ।
 ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੁਣ ਤੇ ਹੋ ਉਥਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕਸ਼ਮ ਕਿਉਂ ? ਕਾਰਨ ਸੁਧਤਾ ਅਤੇ
 ਅਸੁਧਤਾ ਸੀ । ਗੁਰੂ ਅਰਜੀ ਸਹਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਤਿਯ ਜੇ ਜਪੁਜੀ ਸਾਤਿਯ
 ਦਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਆਤਮਾਂ ਤੇ ਸੁੱਚ ਪਾਠ ਸਰਦਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਗਾਈ ਦੇਣ ਨੂੰ
 ਭਿਆਤ ਹੋ ਗਏ । ਸਿਖ ਦਾ ਸੰਕਰਸ਼ਨ ਘੋੜਾ ਤੈਰ ਦਾ ਸੀ ਉਹ ਉਥਨੂੰ
 ਹੋ ਰਿਤਾ ਗਿਆ । ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੇ ਕੇਵਲ ਇਕ ਰਾਤ
 ਦੇ ਫਰਸ ਕਾਰਨ ਚਪੇੜਾਂ ਮਾਦਾਈਆਂ । ਸਿਖ ਜੇ ਤੁਕ ਪੜੀ

“ ਕਰਤੇ ਕੀ ਮਿਤਿ ਕਰਤਾ ਜਾਣੈ ਕੇ ਜਾਣੈ ਗੁਰੂ ਸੂਰਾ ”

ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਘੜਾ ਹੈ ਕਿ “ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਟੀਧਰੁ ਦੀ ਗਰੁ
 ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਤੀ ਆਪਣੀ ਤੇ ਗਰੁ ”

ਜੇਹੇ ਕਿ ਅਫ਼ਰਾ ਦਿਚ ਤੁਰੇ ਹੈ

“ ਕਰਤੇ ਕੀ ਨਿਤਿ ਕਰਤਾ ਜਾਣੈ ਕੈ ਜਾਣੈ ਗੁਰੁ ਸੁਰਾ ”

ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਗਤ ਜਾਂ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ
ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਗੁਰੁ ਸੁਰਮਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ।

ਅਜ ਅਰਜਨ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਧਾਰਮਕ ਅਭਿਆਸੀ
ਤੇ ਵੀ ਗੁਰੀ ਇਹ ਸਚੀ ਹੈ ਅਫ਼ਰਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ ਗੁਰਦਾਸੀ ਗਤ
ਪੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਗੁਰੁ ਸਾਹਿਬ ਐ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਸਾਇਆ
ਕਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਇਸੇ ਅਰਥੇ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਥੀਆਂ ਗੁਰੀਆਂ ਦਾ
ਸੁਭਰ ਉਗਰਾਫ਼ ਬਯਾਪਣ ਤੋਂ ਹੀ ਸੁਧ ਕਰਾਉਣ ਵਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਖਾਏ
ਦਿਖਾਏ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਗੀਆਂ ਹਨ । ਵਿਦਿਆਰ ਸੰਸਾਰੀਆਂ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਮੇਰਿਆਂ ਤੇ ਸੁਧ ਪਾਥ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਕੇ ਕੇ ਜੇਤੂਆਂ
ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਜਮਾਫ਼ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਹਜ਼ੂਰੀ ਗੁਰੀਆਂ ਦੇ ਉਗਰਾਫ਼
ਦੇਖੇ ਵੀ ਸਿਰੀ ਸਿਰੀ ਆਤਮਾ ਦਾ ਦਿਖਾਫ਼ ਦਿੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਰਿਆਦਾ ਪਰੋਖਤਮ ਹੋਰਾ ਹੈ । ਤਾਦ ਉਹੀ ਮਰਿਆਦਾ ਚਿਤ
ਉਤਮ ਪੁਰਖ ਹੋਰਾ ਹੈ । ਸਤਿਗੁਰੁ ਆਗਯ ਪੁਰਖ ਵੀ ਹੋਰਾ ਹੈ ।
ਮਨੁਖ ਕਿਤੇ ਜਿਹ ਘੋਟੇ, ਉਸ ਜਿਖਤ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹੋਰਾ ਹੈ ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਿਖਾ ਦਿਖਾਏ ਦਾ ਸੁਤੰਤਰ ਆਗਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਰਾ
ਹੈ । ਉਹ ਬਿਖੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਰਾ । ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾ ਹੁਕਮ,
ਥਾਪਣਾ ਹੀ ਇਹ ਦਿਖਾ ਦਿਖਾਏ ਹੋਰਾ ਹੈ । ਸਤਿਗੁਰੁ ਦਾ ਚਰਣ
ਉਹ ਦਾ ਅਮਰ ਤੇਰੇ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਧੋਤਾ ਮਿਸ਼ਾਸ਼ੀ ਹੋਰਾ ਹੈ । ਸਤਿਗੁਰੁ
ਦੀ ਧੋਰ ਘਾਣੀ, ~~ਉਹ ਦਾ ਨਿਤਰਾਮ, ਉਹ~~ ਘਾਣਾ, ਨਿਤਰਾਮ,
ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਦੁਨਿਆਵੀ ਸਮਝਿਆਂ ਚੰਗੇ ਸਿੱਖਦੀਵੇਂ
ਸਭ ਕੁਝ ਹੀ ਜਿਖ ਦਾਖਤ ਇਹ ਸੇਵਾ ਹੋਰਾ ਹੈ । ਇਤਿਹਾਸ ਵੀ
ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸਾਰੇ ਹੀ ਨਵੀਆਂ
ਸਾਫਤਾਵਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਝਗੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ।
ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਜਾਨਿਯਾਏ ਨੂੰ ਜੇਹੀ ਟੋਪੀ ਕਿਤੀ ਜਾਂਗੀ ਧੀ । ਅਜ
ਦਸਤਾਰ ਕਰੂਗੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਣ ਨੂੰ ਧੋਵੇ ਅਜਪੀਏ,
ਅਸ਼੍ਰਿਤ ਡਰਦਾ ਸੀ । ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਘਾਟੀਆਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ
ਅਸ਼੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿਖਾ ਤੋਰੀ । ਇਹ ਸੱਤ, ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਾੜ੍ਹ
ਕਿਹਾ ਹੈ । ਅੱਜ ਦੇ ਅਸ਼੍ਰਿਤ ਦੀ ਅਥੀ ਸ਼ਰਤੀ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਾੜ੍ਹ
ਕਿਹਾ ਹੈ । ਘਾਠ, ਤੇਮ ਜੰਗ, ਸਿਮਰਨ ਕੀਰਤਨ, ਪੜ੍ਹਨਾ, ਖਾਣਪਾਣ,
ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ ਕੀਤਾਂ ਜਿਖ ਦਾਖਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਜ਼ੀ ਹਫ
ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ । ਇਹਨਾਂ ਪਿਛੇ ਕੋ ਤਰਕ ਹੈ
ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਾਹਰਾ ਹੈ । ਉਹ ਬਿਖੇ ਨੂੰ ਰਦੇ ਭਾਵੇਂ ਦਾ ਰਦੇ ।
ਜਿੱਥੇ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲੀਜਾਏਰਾਈ ਸਾਰ ਤਗਤਿਆਂ
ਤੇ ਕੇ ਅਮਰ ਕਿਹਾ ਜਿਆਵੇ । ~~ਇਹ~~ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਦਿਆਖਿਆ ਕਿਹਾ
ਸ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਰਦੇ ਹਫ । ਨਾਮਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ

ਦਿਰਦਾਸ ਤੋਰ ਪਸਾਹਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਤਾਂ ਜਵਾਰੇ ਹਨ। ਦਿੱਤਾ ਚੁੱਕ ਤਾਂ
 ਦਿਸਾਖਿਆਂ ਤੋਂ। ~~ਅਸਲ~~ ਤੋਂ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਨਿਖਿਆ ਉਤੇ ਆਖਰ ਕਰਨਾ।
 ਦਿਸ ਦਾਖੇਤ ਦੀ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਕਿਸਾ ਦੀ ਯਾਰਨਾ ਕਰਨੀ। ਗੁਰੂ ਦੀ
 ਕਸਿਆ ਦਿਵ ਸੁਧਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਕਪਾਰ ਘੋਰ ਜਵਾਰੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ
 ਜੀ ਮਾਗਯ 'ਜਪੁਜੀ' ਦਿੱਤਾ ~~ਨਾਨਕ~~ ਉਗਰੇ ਹਨ, 'ਮਤਿ ਦਿਰਿ ਹਤਰ
 ਜਦਾਹ ਮਾਇਕ ਜੇ ਦਿਵ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿਖ ਜੁਹੀ'।

ਦਿੱਤਾ ਗੁਰ ਤਾਂ ਆਖਾਯਨ ਆਖੀ ਦੀ ਜਾਨਰਾ ਤੋਂ ਕਿ ਦੁਖੀਆ
 ਤੋਂ ਦੁਖੀਆ ਦੁੱਖ ਪਾਉਣ ਦਾਖੇਤ ਤਾਂਤਾ ਮਾਂਜ ਚ ਕੇ ਸੁਖ ਕੀਤਾ ਤੇਰਿਆ
 ਦੁਖੀਆ ਜੋੜ ਤਾਂ ਤੀ ਦੁੱਖ ਭੀਰ ਕੇ ਨਾ ਸੁੱਟੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਖਨਾਨ ਕੇਰੇ।
 ਦਿਵੇ ਤੀ ਦਿਰਦਾਸ ਸੁੰ ਆਪਣਾ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਕਰੇ ਠਕਣ ਤੇਰੇ ਤੇਰੇ ਗੁਰੂ
 ਕੇ ਸੁਧਰ ਆਖਰ ਕੇਰੇ। ਦਿਵ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸੁਖੀ ਦਾਖੇਤ ਦੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਤੀ ਕੇਰੇ।

ਜੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸਾ ਕੀਤੀ ਤੋਂ। ਆਪ
 ਸਤ ਗੁਰੇ ਦਰਤਕੇ ਸਿਖਾਂ ਸੁੰ। ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾ
 ਸਾਰ ਕੇਰੇ ਕੇ ਰਖੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਆਪ ਜੀ ਦੀ
 ਖਾਸ ਉਵਮ ਤੋਂ। ਦਿਵੇ ਦਾਖੇਤ ਆਪ ਜੀ ਦੁਖਤ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਉਤਮ
 ਡੋਪਾਈ ਸਤਿਤ ਸਨਾਤਨ ਸਾਖਾਗੀ ਸਿਤਫੇਮ ਦੇ ਗੁਰੇਰੇ ਤਿਆਰ
 ਕਰਦਾਉਣੇ ਦੀ ਉਰਮ ਸੇਵਾਂ ਸੁੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਖਾਗੀ ਸਿਤਫੇਮ ਦੀ
 ਨਵਾਂ ਸੀਸਕਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਦਾ ਤੋਂ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ
 ਆਪ ਦੀ ਕਿਸਾ ਕਰੇ ਆਪਣਾ ਉਵਮ ਜਾਤੇ ਮਾਂ ਤੇ ਦਖਾਉਣੇ।
 ਸਾਧੀਆਂ ਭੁਰਾਂ ਚੁਰਾਂ ਸੁੰ ਦੀ ਧਿਆ ਕਰਨ

— ਅਠੀਧ ਸਿੰਘ 'ਦਰਿਆ' —